

สภาการพยาบาลกับการรับมือภัยพิบัติ
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.วิจิตร ศรีสุพรรณ
นายกสภาการพยาบาล

วิชาชีพพยาบาลกับการรับมือภัยพิบัติ

ความคาดหวังระดับสากล

องค์การอนามัยโลก ระบุว่า
พยาบาลเป็นบุคลากรสาขาสุขภาพที่สำคัญที่สุดในการ
จัดการสถานการณ์ภัยพิบัติ
ในทุกๆ เพราะพยาบาลเป็นบุคลากรสุขภาพสาขา
หลักของระบบสุขภาพทั่วโลก

ICN 2001

สภาการพยาบาลในฐานะองค์กรวิชาชีพ
ตามกฎหมาย (พรบ วิชาชีพการ
พยาบาลและการผดุงครรภ์ ปี ๒๕๒๘
และที่แก้ไขเพิ่มเติม ปี ๒๕๔๐)
ได้ดำเนินการเรื่องใดบ้างเกี่ยวกับ
“ภัยพิบัติ”

๑ สภาการพยาบาลตระหนักว่า “ภัยพิบัติ”
ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติ (natural disaster) และ
เกิดจากการกระทำของมนุษย์ (man made
disaster)

๑.๑ เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง
ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา

ก่อน ป.พ.ศ.

๒๕๔๗

The wake up call

พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นมา

เน้นการช่วยเมื่อเกิดเหตุ หลังเกิดเหตุ

ถอดบทเรียน

เน้นการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือทุกระยะ

บทเรียนที่ผ่านมา

สถานการณ์ขัดแย้งทางการเมือง ภัยพิบัติกลุ่มชน พยาบาลต้องปกป้องผู้ป่วย ภายใต้ความกดดัน ย้ายผู้ป่วยเพื่อรักษาในที่ปลอดภัย

๑.๒ ภัยพิบัติในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาทวีความรุนแรงขึ้น

๑.๓ ผลกระทบของภัยพิบัติมีต่อสุขภาพ

ความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิตของประชาชน

๑.๔ พยาบาล เป็นทั้งผู้ดูแลผู้ประสบภัย

พิบัติ และเป็นผู้ประสบภัยพิบัติด้วยตนเอง

www.tnc.or.th

บทเรียนที่ผ่านมา

พยาบาลเป็นผู้ประสบภัยจากสถานการณ์

สิ่งที่สภาการพยาบาลดำเนินการ

จดหมายเปิดผนึก

จากสภาการพยาบาลถึงพยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

เหตุการณ์การปฏิบัติการของผู้ชุมชนทางการเมือง ที่ทวีความรุนแรงและเข้าประชิด ที่พักรักษาตัวของผู้ป่วย จนกระทั่งมีการเข้าตรวจค้นอาคาร โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เมื่อเวลาประมาณ 19.30 น. วันที่ 29 เมษายน 2553 เป็นเหตุการณ์ที่อยู่เหนือความคาดหมายของทุกคน ความวุ่นวายโกลาหล ความรู้สึกสับสนเล็งต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้น จนในที่สุดมีการตัดสินใจ “ปิดโรงพยาบาล” เคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลอื่น เป็นเหตุสะเทือนใจ ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

พยาบาลจุฬาฯ ปฏิบัติงานในสถานการณ์พิเศษ เป็นบุคลากรหลักที่อยู่ดูแลผู้ป่วยที่อ่อนแอไม่สามารถดูแลตนเองตลอดเวลา แสดงความพยายามทุกวิถีทางในการปกป้องผู้ป่วยจากภัยอันตรายที่เกิดจากการชุมนุมที่ลุกลามเข้ามาในเขตโรงพยาบาลซึ่งถือว่า เป็นบริเวณที่เป็นกลางและปลอดภัยจากความขัดแย้งทั้งปวง

www.tnc.or.th

9

ภาพที่ปรากฏทางสื่อและข้อมูลโดยรอบ เป็นที่ประจักษ์กับสังคมว่า พยาบาลจุฬาฯ ใช้สติ มั่นคง มุ่งมั่น ทดมท ความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพทั้งหมด ปลูกปลอบขวัญ ให้กำลังใจผู้ป่วย และที่สำคัญที่สุดคือทำหน้าที่พิทักษ์ความปลอดภัยในภาวะที่ผู้ป่วยรู้สึกถึงการคุกคาม มีความหวั่นกลัวต่ออันตรายที่อาจขึ้นซ้ำเติมนอกเหนือจากความเจ็บป่วยที่มีอยู่เดิม โดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อยและมีได้กังวลต่อความปลอดภัยของพยาบาลเอง

สภาการพยาบาลในฐานะองค์กรวิชาชีพ ขอแสดงความชื่นชมยกย่อง การทำหน้าที่อย่างสมศักดิ์ศรี เพื่อปกป้อง พิทักษ์สิทธิ์และความปลอดภัยให้กับผู้ป่วย

ถือเป็นเยี่ยงอย่างและความภาคภูมิใจของสังคมไทย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. วิจิตร ศรีสุพรรณ

นายกสภาการพยาบาล

30 เมษายน 2553

๕ สภาการพยาบาลตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมให้กับพยาบาลเพื่อการรับมือภัยพิบัติ

สิ่งที่ได้ดำเนินการมีดังนี้

www.tnc.or.th

11

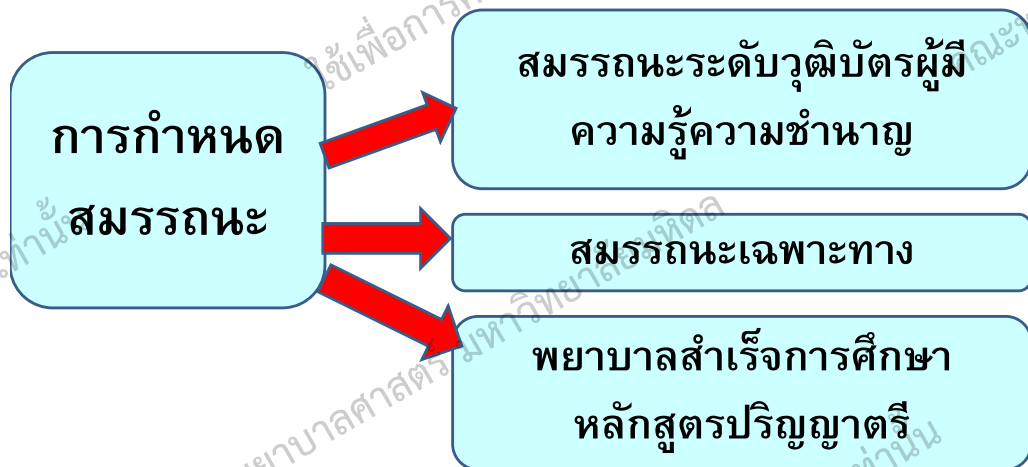
๕.๑ บรรจุประเด็น และแผนพัฒนาสมรรถนะพยาบาลด้านการรับมือภัยพิบัติไว้ในแผนพัฒนา การพยาบาลและการผดุงครรภ์ฉบับที่ ๓ (๒๕๕๕ ถึง ๒๕๕๙)

www.tnc.or.th

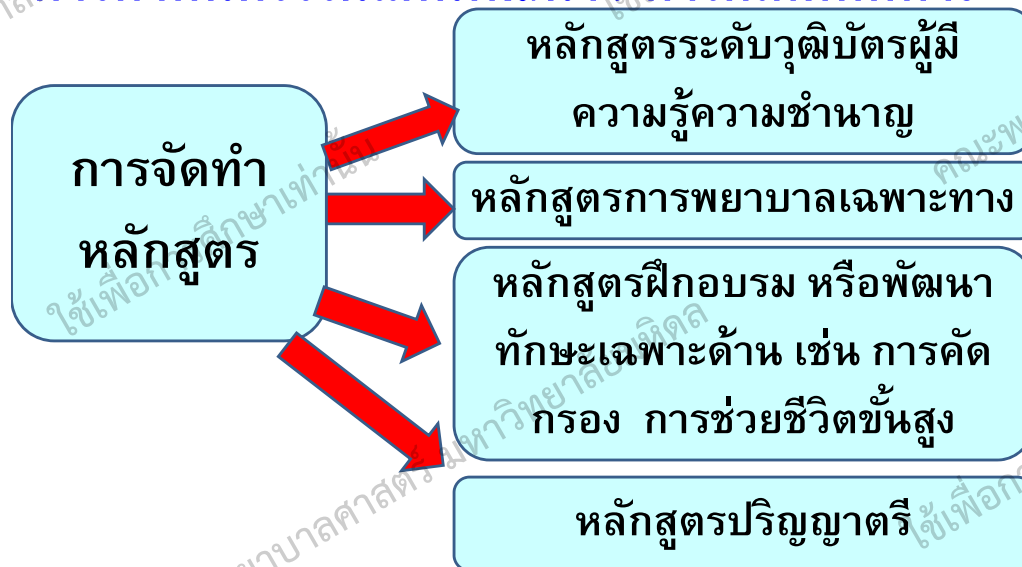
12

การกำหนดไว้ในแผนพัฒนา ทำให้เกิดทิศทาง

การกำหนดไว้ในแผนพัฒนา ทำให้เกิดทิศทาง

๕.๒ สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ร่วมกันกำหนดสมรรถนะ และร่วมกัน
พัฒนาหลักสูตรทุกระดับ

๕.๓ ขอกการสนับสนุนจากองค์กรที่
เกี่ยวข้อง เช่น สปสช, สพฉ (สำนักงาน
การแพทย์ฉุกเฉิน) เพื่อการพัฒนา
หลักสูตรทุกระดับ

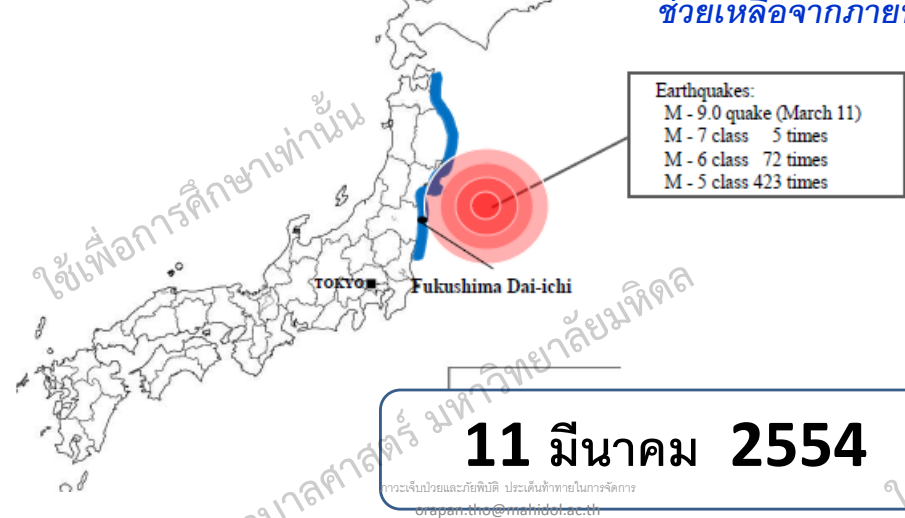

๖ การดำเนินการ เพื่อให้ความช่วยเหลือกรณีเกิดภัยพิบัติ ณ ประเทศที่เกิดเหตุ เช่นกรณี สึนามิ ประเทศญี่ปุ่น

สาธารณภัย ฟูกูชิม่า

ประเทศที่มีความพร้อมที่สุด เช่น ญี่ปุ่น ยังต้องการความช่วยเหลือจากภายนอก

๗ กำหนดแนวปฏิบัติของผู้ปฏิบัติวิชาชีพที่เดินทางมาเพื่อให้การช่วยเหลือเมื่อประเทศไทยประสบเหตุการณ์ภัยพิบัติ

๘ พัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน
การพยาบาลสาธารณสุขเพื่อ
การเป็น
nursing education hub

21

๙ เน้นเรื่องความปลอดภัยของพยาบาล ขณะให้
การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
ในทุกกระยะ
-ระยะเกิดเหตุ
-ระยะฟื้นฟู
-ขณะปฏิบัติงานในศูนย์พักพิง

www.tnc.or.th

22

มาตรการความปลอดภัยของพยาบาล

- ป้องกัน
- แก้ไข บรรเทา ลดความรุนแรงเมื่อเกิดเหตุ
- เยียวยา และให้ความเป็นธรรม

www.tnc.or.th

23

มาตรการความปลอดภัยของพยาบาล
-ป้องกัน

- แก้ไข บรรเทา ลดความรุนแรงเมื่อเกิดเหตุ
- เยียวยา และให้ความเป็นธรรม

www.tnc.or.th

24

ข้อเสนอ

- ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนในปัจจุบัน
- เน้นความเข้าใจของผู้รับผิดชอบทางภาคการศึกษา
- เน้นความร่วมมือของภาคปฏิบัติการและชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี

ข้อเสนอ

- พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมต่อยอดหลังสำเร็จการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบท
- ทำงานกันเป็นเครือข่าย ระดับชาติ ระดับนานาชาติ

Communication system

Star of life in emergency and disaster care

Preparedness people, family & community

Volunteers , FR, EMTB

ER team

Home health care team

Inpatient care team ICU & wards

พยาบาลที่มีสมรรถนะและการสนับสนุนจากองค์กรวิชาชีพ

Thank you for your attention